

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 27.06.2017 № 13-6

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання коштів
державного бюджету, спрямованих на функціонування об'єктів
природно-заповідного фонду, що входять до складу міжнародного
біосферного заповідника "Східні Карпати"**

Київ 2017

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП	5
1. ОЦІНКА СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ, ЩО ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ МІЖНАРОДНОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА "СХІДНІ КАРПАТИ"	6
2. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ, ЩО ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ МІЖНАРОДНОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА "СХІДНІ КАРПАТИ"	15
3. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОНАННЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ЗАХОДІВ НА ОБ'ЄКТАХ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ, ЩО ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ МІЖНАРОДНОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА "СХІДНІ КАРПАТИ"	20
ВИСНОВКИ.....	24
ПРОПОЗИЦІЇ.....	27
Додаток 1.....	29
Додаток 2.....	31

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: План роботи Рахункової палати на II квартал 2017 року. Аудит проведено у рамках міжнародного координованого аудиту функціонування міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати", який здійснюють вищі органи фінансового контролю Республіки Польща, Республіки Словаччина та України (учасники міжнародного аудиту), з урахуванням спільного положення про співробітництво під час проведення даного міжнародного аудиту та спільних сфер аудиту Міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати", погоджених учасниками міжнародного аудиту в 2016 році.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ і надання оцінки щодо досягнення мети створення об'єктів природно-заповідного фонду, що входять до складу Міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати" (далі – МБЗ СК), а також ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на їх функціонування.

Предмет аудиту: кошти державного бюджету за бюджетними програмами "Здійснення природоохоронних заходів" (КПКВК 2401270), "Збереження природно-заповідного фонду" (КПКВК 2401160), "Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді" (КПКВК 1901060, 2805060) у частині, яка використана на функціонування та охорону об'єктів природно-заповідного фонду, що входять до складу МБЗ СК; нормативно-правові, розпорядчі акти та інші документи, що стосуються мети аудиту; управлінські рішення об'єктів аудиту, що стосуються їх діяльності щодо функціонування та охорони територій МБЗ СК; товари, роботи та послуги, отримані об'єктами аудиту за рахунок інших джерел (коштів міжнародних організацій, грантів, донорських і благодійних надходжень, тощо); фінансова, бюджетна, статистична та інша звітність, а також аналітичні матеріали, що стосуються предмету аудиту.

Об'єкти аудиту: Міністерство екології та природних ресурсів України, Ужанський національний природний парк, державне підприємство "Боринське лісове господарство".

Термін виконання аудиту: березень-травень 2017 року.

Критерії ефективності використання коштів:

щодо законності: критеріями оцінки є дотримання об'єктами аудиту норм чинного законодавства, яке регулює питання створення та функціонування об'єктів природно-заповідного фонду та використання коштів державного бюджету;

щодо оцінки ефективності використання бюджетних коштів:

продуктивність – співвідношення між результатами діяльності, досягнутими розпорядниками бюджетних коштів, і використаним обсягом коштів для досягнення таких результатів;

результативність – ступінь відповідності фактичних результатів діяльності, досягнутих розпорядниками бюджетних коштів, запланованим

показникам;

економність – стан досягнення розпорядниками бюджетних коштів запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

щодо оцінки ефективності функціонування об'єктів природо-заповідного фонду, що входять до складу МБЗ СК: відповідність результатів діяльності об'єктів природо-заповідного фонду меті та завданням створення цих об'єктів, а також цілям і завданням створення МБЗ СК, визначеним відповідними документами.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту:

часові: 2012–2016 роки;

територіальні: м. Київ, Закарпатська, Львівська області.

Методи збирання даних: моніторинг нормативно-правових, розпорядчих актів та інших документів, пов'язаних з предметом аудиту; аналіз документів щодо організації роботи та виконання покладених на об'єкти аудиту завдань і повноважень; аналіз даних про об'єкти аудиту на офіційному державному інформаційному порталі E-DATA; аналіз фінансової, бюджетної, статистичної та іншої звітності, що стосується предмета аудиту; проведення контрольних заходів на визначених об'єктах аудиту; письмові запити з питань, що становлять предмет аудиту; отримання усних і письмових пояснень відповідальних посадових осіб; огляд, опитування та порівняння.

Аудит ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на функціонування об'єктів природно-заповідного фонду, що входять до складу МБЗ СК, Рахунковою палатою проведено вперше.

Аудит проведено відповідно до затвердженої програми. За результатами аудиту складено три акти, які підписано без зауважень. Надіслано 47 запитів, з яких отримано та проаналізовано 32 відповіді.

ВСТУП

Міжнародний біосферний заповідник "Східні Карпати" – перший тристоронній біосферний заповідник у світі, розташований на території Польщі, Словаччини та України (рис. 1) і включений у 1998 році до Всесвітньої мережі біосферних резерватів у рамках програми ЮНЕСКО "Людина і біосфера"¹.

Особливістю Міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати" є те, що через його територію проходить зовнішній кордон Європейського Союзу (між Україною, Польщею і Словаччиною).

МБЗ СК розташований на площі 213 211 га і включає 6 парків, у т. ч. три парки на території Польщі площею 113 846 га (Бещадський національний парк і два ландшафтні парки "Цісна-Ветліна" та "Долина Сяну"), один парк на території Словаччини площею 40 778 га (Національний парк "Полоніни" з прилеглими територіями) і два парки на території України площею 58 587 га (Ужанський національний природний парк у Великоберезнянському районі Закарпатської області і регіональний ландшафтний парк "Надсянський" у Турківському районі Львівської області) (рис.1).

Рис. 1. Схема міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати"

Найбільшою цінністю Ужанського національного природного парку та регіонального ландшафтного парку "Надсянський" є букові праліси, що

¹ За даними сайтів Юнеско:

<http://www.unesco.org/mabdb/br/brdir/directory/biores.asp?code=POL-SLO-UKR+01&mode=all>,
Unesco MaB Site: East Carpathians <http://www.biospheresmart.org>.

збереглись у гірських масивах, і комплекси букових, ялицево-букових та смереково-ялицево-букових лісів.

У липні 2007 року 6,1 тис. га букових пралісів Ужанського національного природного парку включено до списку Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО. Флора території парку налічує близько 1 500 видів рослин, у т. ч. 922 види судинних рослин, з яких 52 види занесені до Червоної книги України. На території парку мешкають 80 видів тварин, занесених до Червоної книги України. Флора регіонального ландшафтного парку "Надсянський" нараховує понад 700 видів судинних рослин, 30 з яких занесені до Червоної книги України.

Враховуючи важливість ефективного функціонування міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати" та з метою збереження в природному стані найбільш типових природних комплексів біосфери трьох країн, вищі органи фінансового контролю України, Польщі та Словаччини об'єднали свої зусилля для проведення міжнародного контрольного заходу.

1. ОЦІНКА СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ, ЩО ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ МІЖНАРОДНОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА "СХІДНІ КАРПАТИ"

Правові основи організації, охорони, ефективного використання природно-заповідного фонду України, відтворення його природних комплексів та об'єктів визначає **Закон України від 16.06.1992 № 2456 "Про природно-заповідний фонд України"** (далі – Закон № 2456).

До природно-заповідного фонду України належать природні території та об'єкти – природні заповідники, біосферні заповідники, *національні природні парки, регіональні ландшафтні парки*, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища (частина перша статті 3 Закону № 2456).

Відповідно до статті 20 Закону № 2456, *національні природні парки* є природоохоронними, рекреаційними, культурно-освітніми, науково-дослідними установами загальнодержавного значення, що створюються з метою збереження, відтворення і ефективного використання природних комплексів та об'єктів, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню та естетичну цінність.

Згідно з частиною першою статті 53 Закону № 2456, рішення про створення національних природних парків приймаються Президентом України.

Указом Президента України від 27.09.1999 № 1230/99 створено Ужанський національний природний парк (далі – Ужанський НПП) площею земель 39 159,3 га (у т. ч. 14 904,6 га надано парку в постійне користування та 24 254,7 га включено до складу парку без вилучення у землевласників та землекористувачів), який підпорядковано Міністерству охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України.

Відповідно до статті 23 Закону № 2456, *регіональні ландшафтні парки* є природоохоронними рекреаційними установами місцевого чи регіонального значення, що створюються з метою збереження в природному стані типових або унікальних природних комплексів та об'єктів, а також забезпечення умов для організованого відпочинку населення. Регіональні ландшафтні парки організовуються з вилученням або без вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів у їх власників або користувачів.

Частиною третьою статті 53 Закону № 2456 визначено, що рішення про організацію чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та встановлення охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду приймається обласними радами.

Рішенням Львівської обласної ради від 31.07.1997 № 209 оголошено регіональний ландшафтний парк "Надсянський" (далі – РЛП "Надсянський").

Згідно зі статтею 12 Закону № 2456, управління національними природними парками, регіональними ландшафтними парками здійснюється їх спеціальними адміністраціями. Спеціальні адміністрації здійснюють управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду відповідно до *положень про території та об'єкти природно-заповідного фонду і проектів організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду*.

Протягом 2012–2016 років Ужанський НПП діяв відповідно до Положення про Ужанський національний природний парк, затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 24.10.2001 № 383 (із змінами).

РЛП "Надсянський" діяв відповідно до Положення про регіональний ландшафтний парк "Надсянський", затвердженого рішенням Львівської обласної ради від 07.10.2008 № 694, яким передбачено, що парк підпорядковується Львівській обласній раді, площа парку – 19 428 га без вилучення у власників і користувачів на території шести сільських рад.

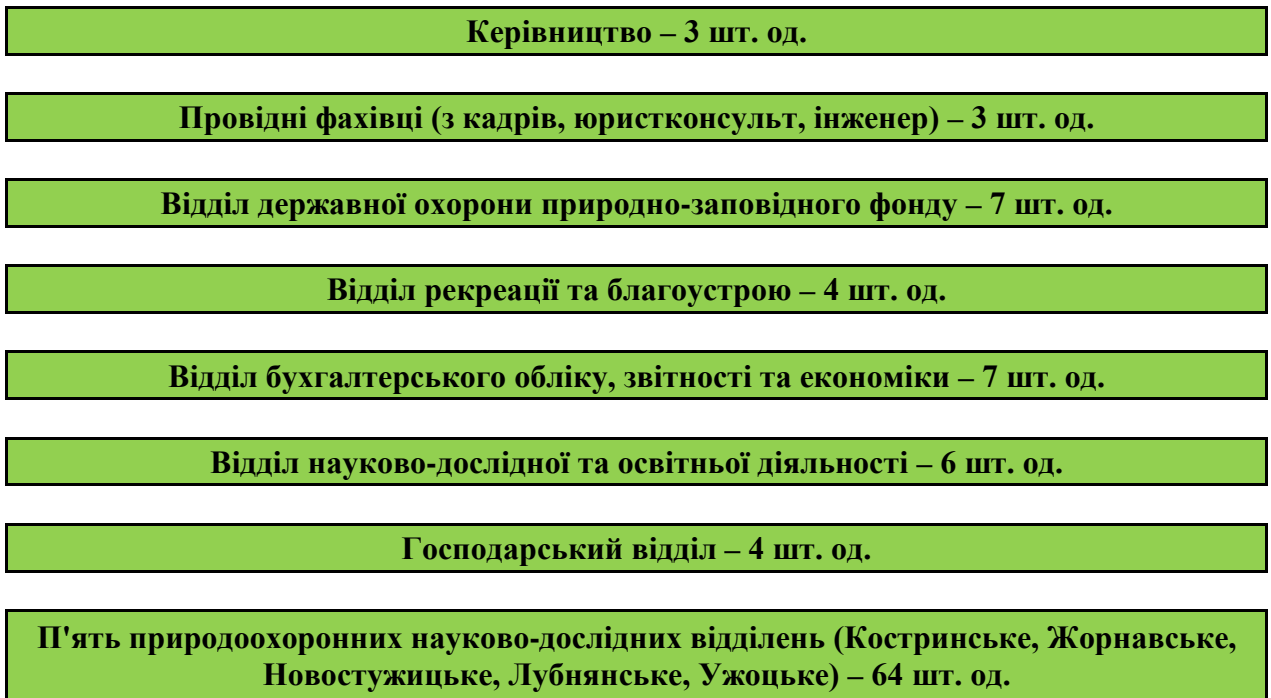
Рішенням Львівської обласної ради від 18.03.2014 № 979 внесено зміни до Положення про РЛП "Надсянський", згідно з яким парк підпорядковано департаменту екології та природних ресурсів Львівської облдержадміністрації.

Спеціальна адміністрація Ужанського НПП була створена у 2001 році, РЛП "Надсянський" – у 2008 році.

Частиною третьою статті 12 Закону № 2456 визначено, що до складу спеціальної адміністрації з управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду входять відповідні наукові підрозділи, служби охорони, екологічної освіти, господарського та іншого обслуговування.

У 2012–2016 роках штатна чисельність Ужанського НПП налічувала 100 одиниць (до 01.05.2016) та 98 одиниць (з 01.05.2016 і до сьогодні) (рис. 2).

У 2012–2016 роках штатна чисельність РЛП "Надсянський" становила 3,5 одиниці: до лютого 2016 року – директор, заступник директора з наукової роботи, головний бухгалтер, 0,5 посади прибиральниці; з лютого 2016 року і до сьогодні – директор, провідний фахівець з екологічної освіти, інспектор, 0,5 посади головного бухгалтера.

Рис. 2. Організаційна структура Ужанського НПП станом на 31.12.2016

За інформацією департаменту екології та природних ресурсів Львівської облдержадміністрації², РЛП "Надсянський" є досить великим за площею, а штат – лише 3,5 посади; кошти виділяються переважно на зарплату, внаслідок чого спеціальна адміністрація не в змозі забезпечити якісне та повною мірою виконання заходів, покладених на парк.

Частиною третьою статті 14 Закону № 2456 передбачено, що з метою визначення та обґрунтування заходів щодо провадження, відповідно до законодавства та вимог міжнародних договорів, природоохоронної, науково-дослідної, рекреаційної, господарської діяльності, охорони, відтворення та використання природних комплексів та об'єктів, які передбачається здійснити протягом п'яти років, а також стратегії розвитку об'єкта природно-заповідного фонду на десять років розробляється проект організації території об'єкта природно-заповідного фонду.

Згідно з частиною третьою статті 21 Закону № 2456, зонування території національного природного парку, рекреаційна та інша діяльність на його території провадяться відповідно до Положення про національний природний парк та Проекту організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів (далі – Проект організації території НПП), що затверджується центральним органом виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища.

Аудитом встановлено, що Ужанський НПП у своїй діяльності керується Проектом організації території на 2009–2018 роки, затвердженим наказом

² Лист від 12.04.2017 № 10-2188.

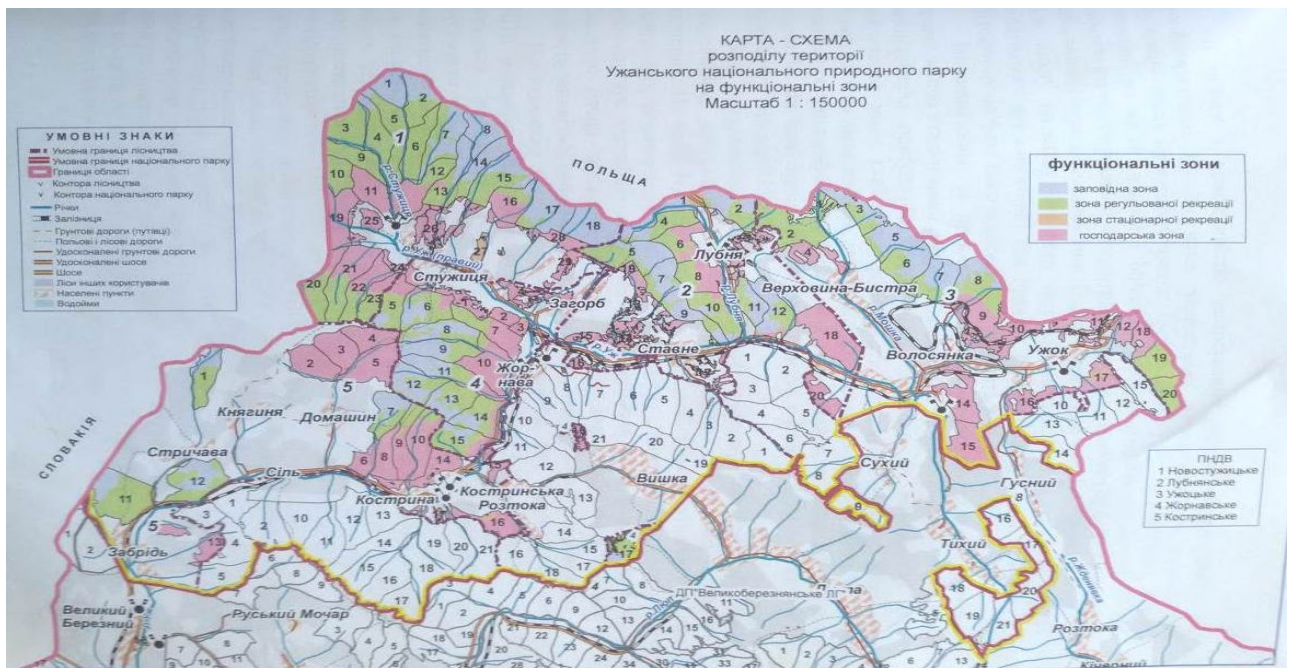

Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 09.02.2010 № 65³.

Проектом організації території Ужанського НПП передбачено поділ 14 904,6 га, наданих у постійне користування, на заповідну зону – 3 530,5 га (23,7 відс.); зону регульованої рекреації – 5 146,4 га (34,5 відс.); зону стаціонарної рекреації – 89,1 га (0,6 відс.); господарську зону – 6 138,6 га (41,2 відсотка) (рис. 3).

Згідно з частиною другою статті 24 Закону № 2456, проект організації території регіонального ландшафтної парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів (далі – Проект організації території) і порядок його реалізації затверджуються державним органом, який прийняв рішення про організацію парку.

Станом на 21.04.2017 проект організації території РЛП "Надсянський" Львівською обласною радою не затверджено і перебуває на стадії розроблення. Відповідно, не затверджено й порядку реалізації цього проекту (рис. 4).

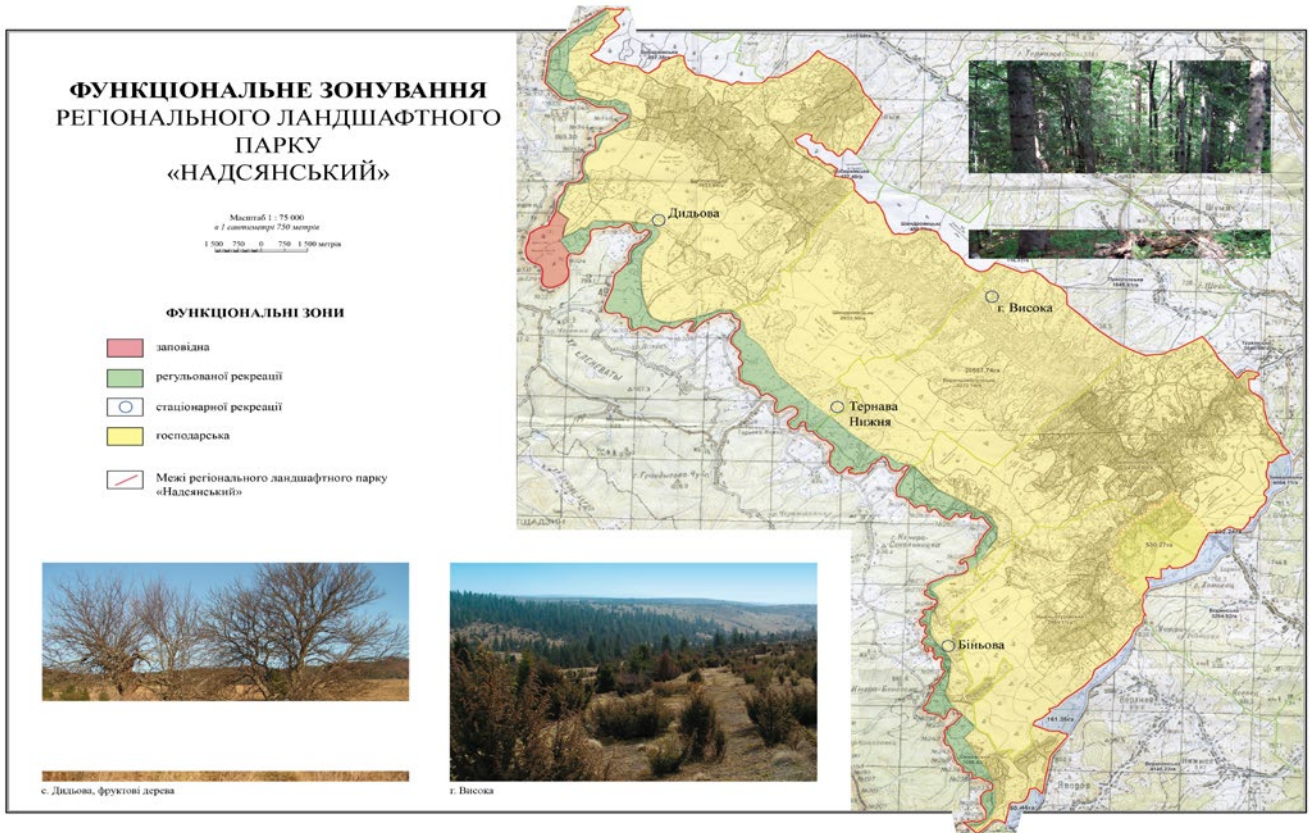

Рис. 3. Схема функціонального зонування Ужанського НПП

При цьому пунктом 1.3 чинного у 2010 році Положення про Проект організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів, затвердженого наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 06.07.2005 № 245 (далі – Наказ Мінприроди № 245, редакція чинна до 07.10.2014), передбачено, що Проект організації території НПП розробляється на всю територію національного природного парку, яка

³ Проект організації території Ужанського НПП не узгоджувався з іншими парками на території МБЗ СК і не передбачає заходи, визначені як завдання МБЗ СК.

враховує землі, надані парку в постійне користування, а також землі, які зараховані до складу парку без вилучення їх у землевласників чи землекористувачів⁴.

Рис. 4. Карта функціонального зонування РЛП "Надсянський" згідно з проектом організації території, який розробляється

Частиною п'ятою статті 53 Закону № 2456 передбачено, що території та об'єкти природно-заповідного фонду або їх частини, які створюються чи оголошуються без вилучення земельних ділянок, що вони займають, передаються під охорону підприємствам, установам, організаціям і громадянам органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища з оформленням охоронного зобов'язання.

Водночас Проект організації території Ужанського НПП на 2009–2018 роки розроблено лише на частину його території, а саме на 14 904,6 га, наданих у постійне користування, або 38,1 відс. загальної площі земель (39 159,3 га), що не відповідає вимогам пункту 1.3 Наказу Мінприроди № 245.

При цьому аудитом встановлено, що наказом Мінприроди від 11.07.2012 № 341 затверджено Проект організації території Ужанського НПП, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і

⁴ Наказом Мінприроди від 21.08.2014 № 273 (чинний з 07.10.2014) внесено зміни до наказу Мінприроди № 245, якими також передбачено, що проект організації території розробляється на всю територію парку (пункт 1.3).

об'єктів на 2012–2021 роки (2 том. План управління на період 2012-2016 роки). Цей Проект розроблений на всю територію парку з розбивкою заходів на п'ять років діяльності. **Проте зазначений документ у національному парку відсутній і парк ним не керується.**

Як наслідок, у 2012–2016 роках Ужанський НПП планував і виконував заходи з відхиленням від Проекту організації території, затвердженого наказом Мінприроди від 11.07.2012 № 341.

Зокрема, цим Проектом передбачено виконання у 2012–2016 роках 207 заходів на суму 51 561,5 тис. грн, у т. ч. фонд оплати праці становив лише чверть (14 257,1 тис. грн) від загальної суми.

Однак розрахована Ужанським НПП потреба в коштах на 2012–2016 роки становила 29 087,7 тис. грн, або 56,4 відс. від обсягу згідно з Проектом організації території, у т. ч. питома вага потреби в коштах на оплату праці з нарахуваннями (22 529,2 тис. грн) – 77,5 відс. від загальної суми потреби, що утричі перевищує аналогічний показник згідно з Проектом організації території.

Фактично, Ужанським НПП у 2012–2016 роках, згідно із звітами форми ППЗ-2, планувалось і виконувалось 70 заходів, що становить лише третину від передбачених Проектом організації території.

Наприклад. Не планувались і не виконувались передбачені Проектом організації території заходи з інтродукції зубра, відтворення аборигенних видів риб (пункт 1.2.1, 645,0 тис. грн і 520,0 тис. грн); випуску малька струмкової форелі в гірські потоки, 3–5 тис. шт. щороку (пункт 1.2.14, 225,0 тис. грн); інвентаризації флори (пункт 1.4.4, 35,0 тис. грн); інвентаризації фауни (пункт 1.4.5, 80,0 тис. грн); проведення великомасштабного геоботанічного картування рослинності (пункт 1.4.9, 200,0 тис. грн); розроблення та виконання програми ведення сталого форелевого ставкового господарства (пункт 2.4.1, 800,0 тис. грн); будівництва 4-х контор ПНДВ, котеджу в Стужицькому ПНДВ (пункти 4.2.3 і 4.2.5, 7 863,0 тис. грн і 167,0 тис. грн); організації музею природи (пункт 5.1.12, 6 000,0 тис. грн); розроблення плану управління на наступний п'ятирічний період (пункт 6.2.4, 250,0 тис. грн); ремонту приміщень (пункт 6.4.5, 2 700,0 тис. грн); забезпечення працівників служби державної охорони форменим одягом (пункт 6.4.7, 593,0 тис. гривень).

Отже, всупереч частині п'ятій статті 53 Закону № 2456 станом на 01.01.2017 не оформлені охоронні зобов'язання на 12 870,5 га (53,1 відс. площі без вилучення) Ужанського НПП (функціонує 16 років).

Відповідно, не оформлені охоронні зобов'язання на 11665 га (60,0 відс. площі) РЛП "Надсянський" (функціонує 8 років).

За інформацією РЛП "Надсянський"⁵, власниками земель на території РЛП "Надсянський" є шість сільських рад (Сянківська, Нижньотурівська, Нижньоаяблунська, Верхньоаяблунська, Шандровецька та Боберківська), землекористувачі в межах цих сільських рад – державне підприємство "Боринський лісове господарство" (площа – 4 446 га, далі - ДП "Боринський лісгосп") і Турківське дочірнє підприємство ЛГП "Галсілля" (площа –

⁵ Лист від 12.04.2017 № 30.

3 499 га). Про землекористувачів решти території РЛП "Надсянський" інформацією не володіє⁶.

Статтею 9-1 Закону № 2456 визначено, що спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду здійснюється в межах ліміту та на підставі дозволу на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення здійснюється в межах ліміту, затвердженого центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища, а також на підставі дозволів, що видаються територіальними органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення здійснюється в межах ліміту, затвердженого територіальними органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища, а також на підставі дозволів, що видаються місцевими радами за погодженням з територіальними органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Однак територіальні органи центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища, які мали б затверджувати ліміти та видавати/погоджувати дозволи, були ліквідовані як юридичні особи публічного права згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2013 № 159, а відповідні зміни до статті 9-1 Закону № 2456 щодо передачі повноважень не внесені.

Слід зазначити, що Верховна Рада України постановою від 4.10.2016 № 1632 прийняла за основу проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про природно-заповідний фонд України" (реєстр. № 4551), поданий Кабінетом Міністрів України. Цим законопроектом, зокрема, передбачено внесення змін щодо заміни територіальних органів центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища на органи виконавчої влади органом виконавчої влади АР Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, обласні Київську та Севастопольську міські державні адміністрації. Кабінет Міністрів України 13.04.2017 подав цей законопроект на друге (повторне) читання Верховній Раді України.

Відповідно до Концепції розвитку біосферних резерватів, розробленої Цільовою групою Програми ЮНЕСКО "Людина і біосфера" (далі – МАБ) у 1974 році, біосферними резерватами є сухопутні, прибережні/морські території

---

⁶ В Ужанському НПП і РЛП "Надсянський" немає документів, у яких була б зафіксована мета МБЗ СК, зони встановлені у МБЗ СК, внаслідок чого неможливо встановити відповідність зон МБЗ СК і зон Ужанського НПП і РЛП "Надсянський". Спільну стратегію охоронних зон для МБЗ СК Ужанський НПП і РЛП "Надсянський" не розробляли.

або їхнє поєднання, які визнані на міжнародному рівні в рамках Програми ЮНЕСКО МАБ.

Кожний біосферний резерват повинен виконувати три функції, які доповнюють одна одну: **збереження**, щоб зберегти генетичні ресурси, види, екосистеми та ландшафти; **розвитку**, що сприятиме сталому соціально-економічному розвитку; **матеріально-технічного забезпечення** – підтримання демонстраційних проєктів, екологічної освіти та тренінгів, а також досліджень і моніторингу в контексті реалізації місцевих, національних і глобальних проблем збереження природного довкілля та сталого розвитку.

У 1995 році 28-ма Генеральна конференція ЮНЕСКО резолюцією № 28/C/2.4 затвердила Севільську стратегію для біосферних резерватів і Статутні рамки (положення) про Всесвітню мережу біосферних резерватів.

Севільська стратегія надає рекомендації для ефективного розвитку біосферних резерватів і для встановлення умов сприятливого функціонування Всесвітньої мережі біосферних резерватів.

Статутні рамки (положення) про Всесвітню мережу біосферних резерватів (далі – Статутні рамки) розроблені для більш широкого визнання біосферних резерватів, а також для підтримки та заохочування найкращими прикладами роботи.

Як визначено статтею 2 Статутних рамок, біосферні резервати формують розповсюджену по всьому світу мережу, відому як Всесвітня мережа біосферних резерватів. Мережа – механізм для збереження біологічного різноманіття та сталого використання його компонентів, а отже, сприяє досягненню цілей Конвенції про біологічне різноманіття та іншим відповідним конвенціям і механізмам.

Індивідуальний біосферний резерват перебуває під юрисдикцією держави, де він розташований. Країна, виходячи з існуючих Статутних рамок, вживає заходів, які вона вважає необхідними, і відповідно до чинного національного законодавства.

На Міжнародній зустрічі експертів щодо виконання Севільської стратегії для біосферних резерватів "Севілья+5", м. Памплони, Іспанія, 23–27 жовтня 2000 року, схвалені **Памплонські рекомендації (Севілья+5) щодо створення та функціонування транскордонних біосферних резерватів** (далі – Памплонські рекомендації).

Памплонські рекомендації регламентують порядок утворення та функціонування транскордонних біосферних резерватів (далі – ТБР) і, зокрема, передбачають такі процедури створення ТБР:

- створення біосферного резервату на кожному боці кордону;
- пошук місцевих і національних партнерів та створення робочої групи для визначення основи і ключових питань для співробітництва;
- підписання офіційної угоди між органами державної влади щодо ТБР;
- номінація національних частин відповідними державними органами;
- офіційне визнання МАБ ЮНЕСКО.

Серед заходів для ефективного функціонування ТБР Памплонські рекомендації визначають такі пріоритети:

- **підготовка і прийняття плану функціонального зонування для всієї території та реалізація зональності через встановлення територій суворої охорони або природних ядер, визначення буферних зон і скоординованих цілей для ділянок перехідної зони** (це означає, що зацікавлені країни мають спільно розуміти характеристики кожної зони і які спільні (подібні) заходи управління мають здійснюватися в кожній зоні);
- після визначення плану функціонального зонування готується спільна карта зонування;
- **визначення загальних (спільних) цілей і заходів, плану роботи, розкладу і необхідного бюджету.** Цей план роботи повинен враховувати елементи, перелічені для цілей Севільської стратегії;
- ідентифікація потенційних джерел фінансування для робочого плану та спільного плану або одночасного застосування цих засобів;
- створення засобів спілкування між координаторами/менеджерами різних частин (секторів) ТБР, включаючи за можливості електронну пошту;
- вжиття зусиль для гармонізації структури управління кожною стороною.

Згідно з Памплонськими рекомендаціями, ТБР не може працювати без спільної координаційної структури. Координаційна структура є представництвом різних адміністрацій і наукових органів, а також природно-заповідних установ, представників місцевих громад, зацікавлених і вразливих груп, у т. ч. молоді та приватного сектору.

Ця структура повинна мати постійний секретаріат і бюджет для його функціонування. Для цього кожною стороною визначається відповідальна особа (FocalPoint).

Водночас, як встановлено аудитом, угода про співробітництво в рамках МБЗ СК органами державної влади України, Республіки Польща та Словацької Республіки не укладалась. Як наслідок, **загальні (спільні) цілі та заходи, план роботи і бюджет** МБЗ СК на державному рівні не визначалися.

Однак керівники природоохоронних територій України, Республіки Польща та Словацької Республіки 15.11.2013 підписали угоду щодо функціонування МБЗ СК та його координаційної ради, яка визначила рамковий план роботи МБЗ СК на наступні десять років і спільні дії його учасників. 27.10.2014 до зазначеної угоди та рамкового плану були внесені зміни, якими визначені три основні цілі МБЗ СК на наступні десять років і оновлені спільні дії.

Отже, нормативно-правове та організаційне забезпечення діяльності парків, що входять до складу міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати", є неповним.

Необхідно внести зміни до статей 9-1 і 53 Закону № 2456 щодо передачі функцій територіальних органів центрального органу виконавчої

влади в галузі охорони навколишнього природного середовища, які фактично ліквідовані.

Охоронні зобов'язання не оформлені на половину території без вилучення Ужанського НПП і на 60,0 відс. площі РЛП "Надсянський".

Проект організації території РЛП "Надсянський" і порядок реалізації цього проекту не затверджені, а Ужанський НПП у своїй діяльності керується проектом організації території, розробленим не на всю його територію.

Крім того, для подальшого функціонування МБЗ СК необхідно укласти міжвідомчу угоду з відповідними державними органами Республіки Польща і Словацької Республіки, що підвищить статус діяльності заповідника та сприятиме виконанню Памплонських рекомендацій і Севільської стратегії для біосферних резерватів, затвердженої Генеральною конференцією ЮНЕСКО.

2. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ, ЩО ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ МІЖНАРОДНОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА "СХІДНІ КАРПАТИ"

Згідно зі статтею 46 Закону № 2456, фінансування заходів щодо:

- національних природних парків здійснюється за рахунок державного бюджету України. Для цієї мети можуть також залучатися кошти місцевих бюджетів, позабюджетних і благодійних фондів, кошти підприємств, установ, організацій та громадян;

- регіональних ландшафтних парків здійснюється за рахунок місцевих бюджетів. Для цієї мети можуть також залучатися кошти позабюджетних і благодійних фондів, кошти підприємств, установ, організацій та громадян.

У коштах, що передавалися для діяльності Ужанського НПП та РЛП "Надсянський", не виділялись кошти на реалізацію завдань МБЗ СК.

Ужанський НПП і РЛП "Надсянський" не отримували коштів Європейського Союзу, міжнародних організацій або в рамках грантів на реалізацію завдань МБЗ СК.

Довідково. У 2016 році Ужанським НПП отримано 3,8 тис. євро (106,4 тис. грн) у рамках Партнерської угоди від 21.08.2015 (номер програми SK08, номер проекту SVC0112) між Державною охороною природи Словацької Республіки та Ужанським НПП на реалізацію проекту в рамках програми "Транскордонної співпраці", яка спільно фінансується з Норвезького фінансового механізму та державного бюджету Словацької республіки. Ці кошти не призначались на реалізацію завдань МБЗ СК і станом на 31.03.2017 не використані.

У 2012–2016 роках видатки Ужанського НПП здійснювалися за рахунок коштів державного бюджету за бюджетними програмами "Здійснення природоохоронних заходів" (КПКВК 2401270, 2012-2015 роки), "Збереження природно-заповідного фонду" (КПКВК 2401160, 2016 рік); РЛП "Надсянський" - за рахунок коштів обласного бюджету Львівської області за КТКВК 200600

"Збереження природно-заповідного фонду", КТКВК 240605 "Збереження природно-заповідного фонду".

Частину території, що входить до складу РЛП "Надсянський", використовує ДП "Боринський лісгосп" (4 446 га із 19 428 га), яке у 2012–2015 роках отримувало бюджетні асигнування за рахунок коштів державного бюджету за бюджетною програмою "Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді" (КПКВК 1901060 у 2012–2014 роках, КПКВК 2805060 у 2015 році, у 2016 році асигнування відсутні).

На 2012–2016 роки потреба в коштах, визначена *Ужанським НПП* (загальний та спеціальний фонди), становила 29 087,7 тис. грн, з яких Мінприроди (головний розпорядник бюджетних коштів) затверджено (із змінами) 24 118,5 тис. грн, або 82,9 відс. від потреби.

За загальним фондом не врахована потреба в капітальних видатках на 2012 рік у сумі 3 244,8 тис. грн та поточних видатках на 2012–2016 роки у сумі 2 669,8 тис. грн, з яких на зарплату з нарахуваннями – 2 243,4 тис. гривень.

При цьому аудитом встановлено, що, згідно з наказом Мінприроди від 17.12.2012 № 662, Ужанський НПП у 2012 році безкоштовно отримав від Міністерства 57 GPS-систем для використання на автотранспорті (7 шт.) і персонального використання працівниками (50 шт.) вартістю 83,2 тис. гривень.

Ужанський НПП не планував потребу в коштах для обслуговування GPS-систем.

Як наслідок, через відсутність асигнувань на придбання програмного забезпечення для функціонування цих GPS-систем **майно вартістю 83,2 тис. грн** не експлуатується з червня 2014 року, що є неефективним його використанням з боку Мінприроди та Ужанського НПП.

За час простою без експлуатації на GPS-системи нараховано знос у сумі 20,7 тис. гривень.

Так само через непланування Ужанським НПП потреби в коштах на оцінку земельних ділянок, у порушення вимог Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 "Основні засоби", затвердженого наказом Мінфіну від 12.10.2010 № 1202, і Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затвердженого наказом Міністерства фінансів України 29.12.2015 № 1219, у бухгалтерському обліку Ужанського НПП (директор Биркович В.І.) **не обліковуються земельні ділянки площею 14 904,6 га**, які були надані Ужанському НПП у постійне користування у 2001 році згідно з 12-ма державними актами.

У 2014 році Ужанським НПП (колишній директор Копач В.О., т. в. о. директора Павлей Ю.М.) заплановано та здійснено видатки в сумі **16,0 тис. грн** за рахунок коштів загального фонду за КПКВК 2401270 на обробку ґрунту та садіння сіянців у місцях рубок деревини в 2013 році (деревина була реалізована, кошти отримані до спецфонду Ужанського НПП), які мали бути здійснені за рахунок спеціального фонду, що не відповідає частині четвертій статті 13 Бюджетного кодексу України.

Ужанський НПП у 2015 році провів капітальні видатки в сумі 73,8 тис. грн на виготовлення проектної документації з реконструкції музею природи Ужанського НПП.

Проектна документація реконструкції музею природи затверджена наказом директора Ужанського НПП від 28.03.2016 № 35/1 залишковою вартістю робіт на суму 6 151,0 тис. грн у цінах станом на 04.01.2016.

Довідково. Проектом організації території Ужанського НПП на 2009–2018 роки, затвердженим наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 09.02.2010 № 65, було передбачено реконструкцію музею природи у 2009–2012 роках вартістю 4 500,0 тис. гривень.

Однак проектна документація реконструкції музею вже рік як не використовується, оскільки кошти на цю мету не виділялись, тому що Ужанський НПП не планував потреби в цих коштах.

Касові видатки Ужанського НПП (загальний та спеціальний фонди) становили 23 111,9 тис. грн, або 95,8 відс. від бюджетних асигнувань (із змінами), з яких основна частина – це видатки на заробітну плату з нарахуваннями – 20 184,6 тис. грн, або 87,3 відсотка.

Касові видатки менші від затверджених асигнувань (із змінами) через недофінансування з боку Мінприроди із загального фонду в 2012–2014 роках у сумі 373,9 тис. грн і нездійснення Ужанським НПП видатків із спеціального фонду в 2012–2016 роках у сумі 632,7 тис. гривень.

При цьому аудитом встановлено, що **Ужанським НПП внаслідок неналежного внутрішнього контролю** використання коштів державного бюджету в окремих випадках здійснювалось з порушеннями вимог чинного законодавства та неекономно.

Зокрема, у 2013 році Ужанським НПП (колишній директор Копач В.О.) замовлено і прийнято до оплати дві наукові роботи на суму **7,5 тис. грн** (оплачені у травні та вересні 2015 року) за відсутності тематичних карток і щорічних робочих планів, що не відповідає пункту 2.4 Положення про організацію наукових досліджень у заповідниках і національних природних парках України, затвердженого наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 10.11.1998 № 163 (чинний до 08.12.2015).

Вибірковою перевіркою за жовтень 2016 року встановлено, що у порушення пункту 2.6 Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 № 637, провідні фахівці п'яти природоохоронних науково-дослідних відділень Ужанського НПП (директор Биркович В.І.) несвоєчасно здавали до каси отриману готівку від громадян за реалізовану лісопродукцію (із затримкою від 1 до 12 робочих днів понад встановлений термін), внаслідок чого протягом 11-28 жовтня 2016 року перевищено ліміт залишку готівки в касі на суму від **3,2 тис. грн до 16,2 тис. грн**, що створює умови для зловживань.

Ужанським НПП (директор Биркович В.І.) закуплено у 2015 році пальне для службових автомобілів у ПП "ОККО Бізнес" (відстань до найближчої

заправки 6 км) за цінами, які перевищували вартість пального у ПАТ "Укрнафта" (відстань до найближчої заправки 3 км), що є неекономним використанням коштів – **14,9 тис. гривень.**

Одночасно Ужанським НПП **втрачено можливість отримати 18,8 тис. грн** доходів.

Так, Ужанський НПП (колишній директор Копач В.О.) не застосував штрафних санкцій, передбачених в угодах. Як наслідок, втрачено можливість отримати **8,9 тис. грн** доходів від пені за несвоєчасну оплату лісопродукції, відпущеної у 2013–2014 роках для ФОП Васильняк В.В.

У порушення пункту 11.5 Інструкції з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ, затвердженої наказом Державного казначейства України від 30.10.1998 № 90, Ужанським НПП (колишній директор Копач В.О.) у 2012 році списано дебіторську заборгованість у сумі 9,9 тис. грн за відвантажену для ПП Вежа і ПП Опаленик лісопродукцію, яка не була оплачена, за відсутності письмового рішення керівника установи та довідки з обґрунтуванням, що призвело до недоотримання **9,9 тис. грн** доходів.

Протягом п'яти років (2012–2016) до спецфонду Ужанського НПП надійшло 2 668,3 тис. грн, з яких від реалізації зрубаної деревини – 2 362,5 тис. грн, або 88,5 відсотка.

Мінприроди несвоєчасно затверджувало ліміти для Ужанського НПП на рубки деревини. Так, ліміт № 598/09/3-2012 на 2012 рік на рубки 3130 м³ затверджений 22.06.2012, ліміт на 2014 рік не затверджувався, ліміт № 1129/09/2-2015 на 2015 рік на рубки 2 270 м³ затверджений 14.12.2015, ліміт № 1199/09/1-2016 на 2016 рік на рубки 2 830 м³ затверджений 28.09.2016.

Несвоєчасність затвердження Мінприроди лімітів для Ужанського НПП на рубки деревини призводила до соціальної напруги, оскільки не забезпечуються місцеві потреби у дровах для опалення (місцеві території не газифіковані), внаслідок чого створено умови для незаконних рубок деревини.

У результаті у 2015-2016 роках Ужанський НПП провів рубки деревини з перевищенням на 2,6 тис. м³ лімітів, затверджених Мінприроди.

Аудитом **встановлено недостовірність звітів Ужанського НПП** про виконання плану природоохоронних заходів (форма ППЗ-2) за 2012–2016 роки, внаслідок чого у звітах форми ППЗ-2 занижено обсяг надходження деревини від рубок ліквідною масою 782 м³, що є ризиком для зловживань.

Крім того, трьома перевітками у 2013–2014 роках, проведеними органами Державної екологічної інспекції в Ужанському НПП, встановлено збитків, переважно через незаконну рубку дерев, на суму 1 017,0 тис. грн, які за рішеннями судів парк зобов'язано відшкодувати.

Станом на 31.03.2017 Ужанським НПП сплачено за рахунок спецфонду 261,2 тис. грн, залишок несплачених збитків – 755,8 тис. гривень.

Аудитом встановлено, що штатна чисельність працівників служби державної охорони природно-заповідного фонду в Ужанському НПП відповідає

"Нормативам чисельності і Примірним штатам працівників установ природно-заповідного фонду Мінприроди України", затвердженим наказом Мінприроди від 08.05.2014 № 145 (нормативи 3.1 і 3.2).

Таким чином, Ужанський НПП, маючи необхідну штатну чисельність служби державної охорони, не забезпечив збереження природно-заповідного фонду (дерев), наслідок – **збитки на 1 017,0 тис. грн, для відшкодування яких необхідно щонайменше два роки рубати і продавати дерева.** Отже, мета створення Ужанського НПП – збереження, відтворення і раціональне використання типових та унікальних природних комплексів Східних Карпат⁷ – не досягається. Ужанський НПП також **втратив можливість отримати доходи від продажу цих дерев через незаконні рубки.**

Водночас середня місячна заробітна плата в Ужанському НПП у 2015–2016 роках (2,5 і 2,9 тис. грн) на 27–33 відс. була меншою, ніж середньомісячна зарплата в Закарпатській області (3,4 і 4,3 тис. грн)⁸, що ускладнює залучення фахових спеціалістів і створює умови для неякісного виконання працівниками посадових обов'язків.

Як наслідок, у 2014–2016 роках в Ужанському НПП (директор Биркович В.І.) на п'яти посадах працювали спеціалісти, освіта яких не відповідає кваліфікаційним вимогам, передбаченим для цих посад посадовими інструкціями.

Надходження до сфецфонду Ужанського НПП за 2012–2016 роки становили 11,5 відс. від загального фінансування і не містили коштів місцевих бюджетів, що свідчить про недостатню роботу з виконання статті 46 Закону № 2456 у частині залучення коштів місцевих бюджетів для фінансування національного парку.

На 2012–2016 роки потреба в коштах, визначена *ДП "Боринський лісгосп"* на охорону території, що входить до РЛП "Надсянський", становила 1 350,7 тис. грн, з яких Державним агентством лісових ресурсів України (головний розпорядник коштів) затверджено (із змінами) 447,2 тис. грн, або 33,1 відс. від потреби.

Не враховано потреби на заробітну плату з нарахуваннями в сумі 903,5 тис. грн працівникам державної лісової охорони, яка компенсувалась за рахунок коштів від господарської діяльності ДП "Боринський лісгосп".

Касові видатки ДП "Боринський лісгосп" становили 447,2 тис. грн і спрямовані в повному обсязі на заробітну плату з нарахуваннями сімом працівникам державної лісової охорони, які охороняли 4 446 га ДП "Боринський лісгосп", що входять до РЛП "Надсянський".

Крім того, у 2012–2016 роках ДП "Боринський лісгосп" використало на території, що входять до РЛП "Надсянський", 1 443,0 тис. грн коштів від власної господарської діяльності.

---

⁷ Мета створення Ужанського НПП визначена у пункті 2.1 Положення про Ужанський НПП.

⁸ За даними Державної служби статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua>).

Довідково. У 2012–2016 роках касові видатки РЛП "Надсянський" за рахунок асигнувань з обласного бюджету Львівської області становили 1 734,3 тис. грн, з яких основна частина – це видатки на заробітну плату з нарахуваннями 3,5 шт. од. – 1 010,7 тис. грн, або 58,3 відсотка.

ДП "Боринський лісгосп" у 2012–2016 роках на території РЛП "Надсянський" **провело рубки** деревини з подальшою її реалізацією ліквідною масою 5,8 тис. м³ (з них 60,3 відс. – це рубки головного користування, 39,7 відс. – вибіркові і суцільні санітарні рубки) **за відсутності затвердженого проекту організації території** РЛП "Надсянський", порядку його реалізації, зонування цього парку, **передбачених статтями 14 і 24 Закону № 2456.**

Отже, Ужанський НПП і ДП "Боринський лісгосп" у 2012–2016 роках були забезпечені коштами державного бюджету в середньому відповідно на 82,9 і 33,1 відс. від потреби.

Видатки за рахунок коштів державного бюджету в Ужанському НПП і ДП "Боринський лісгосп" становили 23 559,1 тис. грн, з яких 20 631,8 тис. грн використано на оплату праці з нарахуваннями (87,6 відсотка).

Через неналежний внутрішній контроль Ужанський НПП планування та використання коштів державного бюджету і майна здійснював із порушенням законодавства – 39,7 тис. грн, неефективно використано 83,2 тис. грн, неекономно – 14,9 тис. гривень.

Ужанським НПП недоотримано 18,8 тис. грн доходів і не забезпечено збереження природно-заповідного фонду, як наслідок – збитки на суму 1 017,0 тис. гривень.

Протягом року не використовується проектна документація з реконструкції музею, на виготовлення якої Ужанський НПП витратив 73,8 тис. гривень.

Порушено кваліфікаційні вимоги при прийнятті спеціалістів на п'ять посад. Надані ще у 2001 році в користування земельні ділянки площею 14 904,6 га не рахуються в бухгалтерському обліку Ужанського НПП.

3. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОНАННЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ЗАХОДІВ НА ОБ'ЄКТАХ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ, ЩО ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ МІЖНАРОДНОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА "СХІДНІ КАРПАТИ"

Головним документом, на підставі якого здійснюються заходи на території природно-заповідного фонду, є Проект організації території парку.

Пунктом 4.3 Положення про Проект організації території національних природних парків, затвердженого наказом Мінприроди від 06.07.2005 № 245 (у редакції, чинній до 07.10.2014), передбачено, що стан реалізації Проекту організації території НПП щороку аналізується науково-технічною радою відповідного національного природного парку.

Однак такий стан **науково-технічною радою Ужанського НПП** у 2012–2014 роках **не аналізувався**, що не відповідає пункту 4.3 Положення про Проект організації території НПП.

Наказом Мінприроди від 21.08.2014 № 273 (набрав чинності 07.10.2014) внесено зміни до наказу Міністерства від 06.07.2005 № 245: затверджено нову редакцію Положення про Проект організації території НПП, яким передбачено:

- впровадження Проекту організації території НПП здійснюється шляхом підготовки та виконання річних планів заходів, розроблених на основі **п'ятирічного плану заходів** (пункт 4.1);

- після завершення планового року спеціальна адміністрація парку готує звіт про виконання річного плану заходів, у якому має бути оцінено стан реалізації заходів, передбачених **п'ятирічним планом заходів** (пункт 4.2).

В Ужанському НПП відсутній **п'ятирічний план заходів**, відповідно, річні плани заходів на 2015–2016 роки не були розроблені на основі п'ятирічного плану заходів, у звітах за 2015–2016 роки відсутня оцінка стану реалізації заходів, передбачених п'ятирічним планом заходів, що не відповідає пунктам 4.1 і 4.2 Положення про Проект організації території НПП.

Фактично, у 2012–2016 роках Ужанський НПП складав річні плани природоохоронних заходів (не на основі п'ятирічного плану заходів) і надавав Мінприроди звіти про виконання цих річних планів природоохоронних заходів (форма ППЗ-2).

Згідно зі звітами форми ППЗ-2 за 2012–2016 роки, Ужанським НПП виконувались заходи, які згруповано за вісьмома розділами (загальна сума – 23 058,2 тис. грн, або 94,1 відс. від плану), у т. ч.:

➤ **розділ 1. Роботи щодо організації території:** заходи не планувались і не здійснювались;

➤ **розділ 2. Науково-дослідні роботи. Організація моніторингу:** заплановано 4 види заходів лише у гривнях (без інших одиниць виміру), виконано заходів на суму 161,5 тис. грн (0,7 відс. загальної суми та 84,0 відс. плану);

➤ **розділ 3. Еколого-освітні заходи:** заплановано 5 видів заходів, які виконано на суму 143,8 тис. грн (0,6 відс. загальної суми та 103,7 відс. плану), у т. ч. три види заходів заплановано також із кількісними показниками. Так, захід "Організація та проведення еколого-освітніх заходів" виконано у кількості 618 од. при плані 616 од. (100,3 відс.), захід "Організація теле-, радіопередач, виготовлення фільмів" – у кількості 270 од. при плані 450 од. (60,0 відс.), захід "Створення та утримання екологічних стежок, маршрутів" – у кількості 34,5 км при плані 42,5 км (81,2 відсотка). Два види заходів мали лише грошовий вимірник;

➤ **розділ 4. Заходи щодо збереження та відтворення природних комплексів та об'єктів:** виконано заходів на суму 847,0 тис. грн (3,7 відс. загальної суми та 74,7 відс. плану), у т. ч. найбільшу питому вагу становлять рубки (532,7 тис. грн, або 62,9 відс. суми за цим розділом) у кількості

27,4 тис. м³, з яких найбільший показник у вибірково-санітарних рубок – 11,9 тис. м³ (43,4 відс.) і суцільних санітарних рубок – 11,0 тис. м³ (40,2 відс.);

➤ **розділ 5. Заходи щодо збереження та відтворення фауни:** заплановано 9 видів заходів, які виконано на суму 62,4 тис. грн (0,3 відс. загальної суми та 78,4 відс. плану), у т. ч. вісім видів заходів заплановано також із кількісними показниками. Так, два заходи (утримання та ремонт годівниць і солонців) виконано у кількості 314 шт. (104,0 відс.), два заходи (заготівля і придбання кормів) – у запланованій кількості 4,5 т (100,0 відс.), захід "Заготівля кормових віників" виконано у запланованій кількості 0,8 тис. шт. (100,0 відс.), захід "Створення кормового поля" – у кількості 1,0 га (90,9 відс.), захід "Створення, ремонт і утримання вольєрів, розплідників, пасік, підсобних господарств" – у кількості 3 од. (75,0 відс.), захід "Будівництво та ремонт перепадів" – у запланованій кількості 547 м. п. (100,0 відсотка). Один вид заходів мав лише грошовий вимірник;

➤ **розділ 6. Протипожежні, захисні та заходи щодо охорони території:** заплановано 15 видів заходів, які виконано на суму 510,3 тис. грн (2,2 відс. загальної суми та 90,4 відс. плану), у т. ч. 12 видів заходів заплановано також з кількісними показниками, з яких не виконано один захід – "Будівництво та ремонт мостків" (при плані 27 од. на суму 34,1 тис. грн виконано 19 од. (70,4 відс.) на суму 23,5 тис. грн (68,9 відсотка). Три види заходів мали лише грошовий вимірник;

➤ **розділ 7. Рекреаційні заходи:** заплановано 7 видів заходів, які виконано на суму 164,3 тис. грн (0,7 відс. загальної суми та 54,6 відс. плану), у т. ч. 6 видів заходів заплановано також із кількісними показниками (виконані до планових показників). Один вид заходів мав лише грошовий вимірник;

➤ **розділ 8. Загальногосподарські заходи:** відображено виконання заходів на суму 21 168,9 тис. грн (95,8 відс. плану), що становить найбільшу питому вагу загальної суми – 91,8 відс., у т. ч. видатки на оплату праці з нарахуваннями на заробітну плату штатних працівників становили 18 871,2 тис. грн, або 81,8 відс. загальної суми.

Інформація про витрати на природоохоронні заходи в Ужанському НПП за 2012–2016 роки наведена в додатку 1.

За відсутності затвердженого Львівською обласною радою проекту організації території РЛП "Надсянський" і порядку реалізації цього проекту, у 2012–2016 роках на 4 446 га земель, що входять до складу парку, ДП "Боринський лісгосп" виконало три види заходів, на які витрачено 1 890,2 тис. грн (у т. ч. за рахунок коштів державного бюджету – 447,2 тис. грн, власних коштів ДП – 1 443,0 тис. грн), зокрема:

- на зарплату з нарахуваннями 6-7 лісників, які здійснювали державну лісову охорону, використано 1 127,9 тис. грн (у т. ч. за рахунок коштів державного бюджету – 447,2 тис. грн, власних коштів ДП – 680,7 тис. грн), або 59,7 відс. загальної суми (1 890,2 тис. грн);

- на рубки п'яťох видів у кількості 6,2 тис. м³⁹ (5,1 відс. загального обсягу заготовленої ліквідної деревини з усієї території ДП "Боринський лісгосп" – 122,7 тис. м³) використано 741,4 тис. грн (вся сума за рахунок власних коштів), або 39,2 відс. загальної суми;

- на відновлення лісів на території 9,2 га шляхом садіння лісових культур у кількості 40,6 тис. шт. садивних матеріалів використано 20,9 тис. грн (вся сума за рахунок власних коштів), або 1,1 відс. загальної суми (1 890,2 тис. гривень).

Рамковим планом роботи МБЗ СК, доповненим 27.11.2014, передбачені спільні дії щодо виконання впродовж 10 років (з 15.11.2013 до 15.11.2023) 29-ти завдань за трьома головними цілями для транскордонних біосферних резерватів, а саме:

- **ціль А** "Захист біорізноманіття та культурних цінностей" містить 5 завдань;

- **ціль В** "Покращення моделі управління та сталого розвитку" – 15 завдань;

- **ціль С** "Розвиток наукових досліджень, моніторингу та освіти" – 9 завдань (усього 29 завдань).

Проведеним аудитом встановлено, що станом на 01.01.2017:

Ціль А "Захист біорізноманіття та культурних цінностей": із 5 завдань в Ужанському НПП розпочато реалізацію одного завдання (виконання триває), не розпочато – двох, ще два завдання не стосуються Ужанського НПП; у РЛП "Надсянський" розпочато реалізацію двох завдань (виконання триває), не розпочато – двох, одне завдання не стосується РЛП "Надсянський". Кошти на ці завдання не використовувались.

Ціль В "Покращення моделі управління та сталого розвитку": із 15 завдань в Ужанському НПП розпочато реалізацію 8 завдань (виконання триває, на два завдання Ужанським НПП використано 295,9 тис. грн), не розпочато виконання шести, одне завдання не стосується Ужанського НПП; у РЛП "Надсянський" розпочато реалізацію чотирьох завдань (виконання триває), не розпочато – 11, кошти на ці завдання не використовувались.

Ціль С "Розвиток наукових досліджень, моніторингу та освіти": в Ужанському НПП із дев'яти завдань розпочато реалізацію двох (виконання триває), не розпочато виконання семи завдань; у РЛП "Надсянський" розпочато реалізацію трьох завдань (виконання триває), не розпочато – шести. Кошти на ці завдання не використовувались.

Інформація про виконання станом на 01.01.2017 Рамкового плану роботи міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати" суб'єктами України, що входять до його складу, наведена в додатку 2.

При цьому слід зазначити, що у планах роботи Ужанського НПП і РЛП "Надсянський" не передбачені заходи, визначені як завдання МБЗ СК.

⁹ У т. ч. рубки головного користування – 3,5 тис. м³, суцільні санітарні рубки – 2,1 тис. м³, рубки догляду за лісом – 0,4 тис. м³, вибіркові санітарні рубки – 0,2 тис. м³.

До укладення 15.11.2013 Угоди щодо функціонування МБЗ СК Ужанський НПП і РЛП "Надсянський" не оцінювали реалізацію транскордонної співпраці у 2012–2013 роках.

Отже, у 2012-2016 роках Ужанський НПП не проводив передбаченого наказами Мінприроди від 06.07.2005 № 245 і від 21.08.2014 № 273 аналізу реалізації та впровадження проекту організації території парку.

Як наслідок, планування і виконання природоохоронних заходів в Ужанському НПП не пов'язувалось з його проектом організації території, який має бути головним документом для діяльності на території природно-заповідного фонду.

Із загального обсягу коштів державного бюджету (23 058,2 тис. грн), виділених на природоохоронні заходи Ужанському НПП, видатки на оплату праці з нарахуваннями штатних працівників становили 81,8 відс., що свідчить про спрямування коштів на фактичне утримання установи, а не на збереження, відтворення і ефективне використання природно-заповідного фонду. У 2015–2016 роках розмір середньомісячної зарплати в Ужанському НПП був на 27-33 відс. менший, ніж по Закарпатській області, що не сприяє залученню фахових спеціалістів.

ДП "Боринський лісгосп" у 2012–2016 роках на 4 446 га земель, що входять до складу РЛП "Надсянський", виконало три види заходів на суму 1 890,2 тис. грн, з яких 39,2 відс. використано на рубки дерев, незважаючи на те, що проект організації території РЛП "Надсянський" і порядок реалізації цього проекту не затверджені.

Ужанський НПП і РЛП "Надсянський" здійснювали діяльність у рамках МБЗ СК на підставі угоди щодо функціонування МБЗ СК від 15.11.2013, укладеної у Лютовиських парках, що утворюють МБЗ СК, і прийнятого на її виконання Рамкового плану роботи МБЗ СК.

Рамковим планом роботи МБЗ СК не визначено календарного графіка та черговості виконання заходів, заплановані заходи не містять критеріїв їхньої оцінки виконання та обсягів витрат.

Протягом трьох років (2014–2016 роки), з десятирічного терміну дії Рамкового плану МБЗ СК, в Ужанському НПП із 29 завдань розпочато реалізацію 11 (37,9 відс.), на два з яких використано 295,9 тис. грн, не розпочато виконання 15 завдань (51,7 відс.), три завдання його не стосуються; у РЛП "Надсянський" розпочато реалізацію 9 завдань (31,0 відс.), не розпочато – 19 (65,5 відс.), одне завдання його не стосується. Повністю виконаних завдань не було.

Таке становище не сприяє ефективному функціонуванню міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати".

ВИСНОВКИ

1. Міжнародний біосферний заповідник "Східні Карпати" є першим тристороннім біосферним заповідником у світі, який розміщується на території Республіки Польща, Словацької Республіки та України і з 1998 року включений

до Всесвітньої мережі біосферних резерватів у рамках програми ЮНЕСКО "Людина і біосфера".

МБЗ СК утворюють шість парків, розташованих на території України, Республіки Польща та Словацької Республіки. В Україні це Ужанський національний природний парк площею 39 159,3 га і регіональний ландшафтний парк "Надсянський" площею 19 428 гектарів.

Найбільшою цінністю парків є букові праліси, комплекси букових, ялицево-букових і смереково-ялицево-букових лісів, що зберігаються у гірських масивах.

На функціонування зазначених об'єктів природно-заповідного фонду протягом 2012–2016 років за рахунок коштів державного бюджету використано 23 559,1 тис грн, з яких 87,6 відс. (20 631,8 тис грн) становили видатки на оплату праці з нарахуваннями.

При цьому через неналежний внутрішній контроль одержувачів і розпорядників коштів планування та використання коштів державного бюджету, а також майна об'єктів природно-заповідного фонду здійснювалось в окремих випадках з порушенням законодавства, неефективно та неекономно.

Крім того, аудитом встановлено, що охорона територій цих парків здійснюється частково, що створює ризики неефективного використання природних комплексів, які мають особливу природоохоронну цінність.

Як наслідок, мета створення зазначених об'єктів природно-заповідного фонду повною мірою не досягається, а заплановані до реалізації завдання та заходи – не виконуються.

2. Нормативно-правове забезпечення діяльності об'єктів природно-заповідного фонду, що входять до складу МБЗ СК, неповне, а організаційні засади їх діяльності потребують доопрацювання, оскільки є ризики небереження їх природно-заповідного фонду.

Зокрема, статтею 9-1 Закону України "Про природно-заповідний фонд України" передбачено, що спеціальне використання природних ресурсів здійснюється у межах лімітів та на підставі дозволів, затверджених/погоджених територіальними органами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Проте після ліквідації територіальних органів Мінприроди згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2013 № 159 такі дозволи з 2013 року не затверджуються/погоджуються, що потребує врегулювання.

Проект організації території, яким керується Ужанський НПП, розроблений не на всю територію парку, а лише на 38,1 відс. (14 904,6 га) його загальної площі, що є недотриманням пункту 1.3 Положення про Проект організації території природного заповідника та охорони його природних комплексів, затвердженого наказом Мінприроди від 06.07.2005 № 245 (із змінами).

При цьому надані ще у 2001 році Ужанському НПП у користування земельні ділянки площею 14 904,6 га не рахуються в бухгалтерському обліку.

РЛП "Надсянський", заснований рішенням Львівської обласної ради від 31.07.1997 № 209, функціонує без затвердженого проекту організації території та порядку його реалізації, які передбачені частиною другою статті 24 Закону України "Про природно-заповідний фонд України".

Як наслідок, у порушення вимог частини п'ятої статті 53 Закону "Про природно-заповідний фонд України" не передано під охорону з оформленням охоронних зобов'язань 12 870,5 га Ужанського НПП (53,1 відс. площі без вилучення), 11 665 га (60,0 відс.) РЛП "Надсянський"

3. Протягом 2012–2016 років об'єкти природно-заповідного фонду, що входять до складу МБЗ СК, фінансувались із різних джерел: Ужанський НПП – за рахунок Державного бюджету України, РЛП "Надсянський" – з обласного бюджету Львівської області.

Водночас через неналежний внутрішній контроль Ужанський НПП планування та використання коштів державного бюджету і майна здійснював з порушенням законодавства – 39,7 тис грн, неефективно використано 83,2 тис грн, неекономно – 14,9 тис гривень.

Крім того, Ужанський НПП внаслідок недостатньої претензійної роботи недоотримав 18,8 тис грн доходів, а також не забезпечив збереження природно-заповідного фонду, що призвело до збитків від незаконних рубок дерев на суму 1 017,0 тис грн, які Ужанський НПП зобов'язаний відшкодувати за рішеннями судів, недоотримано також доходів від реалізації дерев, які були незаконно зрубані.

При цьому ліміти на використання природних ресурсів затверджувались Мінприроди для Ужанського НПП несвоєчасно, що створювало соціальну напругу в регіоні та призвело у 2015–2016 роках до понадлімітних рубок 2,6 тис м³.

4. Ужанський НПП протягом 2012–2016 років не проводив аналізу реалізації та впровадження проекту організації території парку, передбаченого наказами Мінприроди від 06.07.2005 № 245 і від 21.08.2014 № 273.

Як наслідок, планування і виконання природоохоронних заходів в Ужанському НПП не пов'язувалось з його проектом організації території, який має бути головним документом для діяльності на території природно-заповідного фонду.

Із загального обсягу витрат Ужанського НПП (23 058,2 тис грн) витрати на оплату праці з нарахуваннями штатних працівників становили 81,8 відс., що свідчить про спрямування коштів на фактичне утримання установи, а не на збереження, відтворення і ефективне використання природно-заповідного фонду.

ДП "Боринський лісгосп" у 2012–2016 роках на 4 446 га земель, що входять до складу РЛП "Надсянський", виконало три види заходів (1 890,2 тис грн, у т. ч. 447,2 тис грн за рахунок коштів державного бюджету), з яких на охорону території спрямовано 59,7 відс., рубки дерев – 39,2 відс., лісовідновлення – 1,1 відсотка.

Заходи здійснювались за відсутності затвердженого проекту організації території РЛП "Надсянський" і порядку реалізації цього проекту, що створює ризики невідповідності їх меті завданням діяльності парку. При цьому спеціальна адміністрація РЛП "Надсянський" не в змозі забезпечити якісне та повне виконання заходів, покладених на парк, оскільки її штатна чисельність налічує лише 3,5 посади.

5. Враховуючи міжнародний статус МБЗ СК, ефективність його функціонування залежить від співпраці країн на державному рівні, але державними органами України досі не укладена угода про співпрацю.

У проекті організації території, планах роботи Ужанського НПП і РЛП "Надсянський" не передбачені заходи, визначені як завдання МБЗ СК.

Фактично, Ужанський НПП і РЛП "Надсянський" здійснювали діяльність у рамках МБЗ СК на підставі угоди щодо функціонування МБЗ СК від 15.11.2013, укладеної у Лютовиських парках, що утворюють МБЗ СК, та прийнятого на її виконання Рамкового плану роботи.

Водночас Рамковим планом роботи МБЗ СК не визначено календарного графіка та черговості виконання заходів, заплановані заходи не містять критеріїв оцінки виконання та обсягів витрат, що не сприяє ефективному виконанню плану.

Протягом трьох років (2014–2016 роки), з десятирічного терміну дії Рамкового плану МБЗ СК, із 29 завдань в Ужанському НПП розпочато реалізацію 11 (37,9 відс.), у РЛП "Надсянський" – 9 завдань (31,0 відсотка). При цьому Ужанським НПП не розпочато виконання 15 завдань (51,7 відс.), РЛП "Надсянський" – 19 (65,5 відсотка).

Як наслідок, спільна стратегія функціонування МБЗ СК, спільні цілі та заходи, план роботи і необхідний бюджет для функціонування МБЗ СК не визначені, а пріоритети його ефективного функціонування не досягаються.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Інформацію Рахункової палати до Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на функціонування об'єктів природно-заповідного фонду, що входять до складу міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати" надіслати Верховній Раді України та Міністерству закордонних справ України.

2. Відомості про результати зазначеного контрольного заходу у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати прискорити роботу з укладання міжвідомчої угоди про співпрацю між Україною і Республікою Польща та Словацькою Республікою з питань функціонування Міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати".

3. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на функціонування об'єктів природно-заповідного фонду, що входять до складу міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати", надіслати Міністерству екології та

природних ресурсів України і Ужанському національному природному парку для відповідного реагування та рекомендувати в межах їх повноважень:

- вжити заходів щодо передачі під охорону з оформленням охоронних зобов'язань 12 870,5 га Ужанського НПП і 11 665 га РЛП "Надсянський";
- з метою уникнення соціальної напруги забезпечувати своєчасне затвердження лімітів на використання природних ресурсів для Ужанського НПП або надання обґрунтованої відмови;
- вжити заходів щодо усунення порушення з понадлімітних рубок в Ужанському НПП у 2015–2016 роках у кількості 2,6 тис. м³ і недопущення таких порушень у майбутньому;
- провести аналіз реалізації та впровадження проекту організації території Ужанського НПП, як це передбачено наказами Мінприроди від 06.07.2005 № 245 і від 21.08.2014 № 273, і в разі потреби актуалізувати передбачені ним заходи;
- здійснювати планування заходів для Ужанського НПП, виходячи з показників затвердженого проекту організації території, у якому враховувати заходи в рамках Міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати" на основі міжурядової угоди;
- забезпечити усунення встановлених аудитом порушень і недоліків і недопущення їх у майбутньому;
- звернутися до суду щодо відшкодування з винних осіб збитків від незаконної рубки дерев, які сплачує Ужанський НПП.

4. Рішення Рахункової палати надіслати Львівській обласній раді та рекомендувати в межах її повноважень:

- затвердити проект організації території РЛП "Надсянський" і порядок його реалізації відповідно до вимог частини другої статті 24 Закону України "Про природно-заповідний фонд України" та наказу Мінприроди від 06.07.2005 № 245 (із змінами, внесеними наказом від 21.08.2014 № 273);
- вжити заходів щодо передачі під охорону з оформленням охоронних зобов'язань 11 665 га РЛП "Надсянський";
- здійснювати планування заходів, доходів і видатків для РЛП "Надсянський", виходячи з показників затвердженого проекту організації території та порядку його реалізації, у якому враховувати заходи у рамках Міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати".

Член Рахункової палати

В.П. Пилипенко

**Інформація
про витрати на природоохоронні заходи в Ужанському НПП
за 2012-2016 роки**

Розділи	Назва розділів	Рік	Заходи		Відс. виконання факту до плану
			план	факт	
1	Роботи щодо організації території	2012-2016	0,0	0,0	-
2	Науково-дослідні роботи. Організація моніторингу, тис. грн	2016	34,5	8,0	23,2
		2015	8,0	1,2	15,0
		2014	6,4	4,7	73,4
		2013	133,7	133,7	100,0
		2012	9,6	13,9	144,8
	Разом за розділом 2		192,2	161,5	84,0
3	Еколого-освітні заходи, тис. грн	2016	10,0	10,0	100,0
		2015	29,5	34,7	117,6
		2014	17,5	11,6	66,3
		2013	46,9	51,6	110,0
		2012	34,8	35,9	103,2
	Разом за розділом 3		138,7	143,8	103,7
4	Заходи щодо збереження та відтворення природних комплексів та об'єктів, тис. грн	2016	333,1	252,3	75,7
		2015	311,8	183,8	58,9
		2014	181,4	175,0	96,5
		2013	159,9	109,1	68,2
		2012	148,0	126,8	85,7
	Разом за розділом 4		1 134,2	847,0	74,7
4.1	у т.ч. рубки, тис. грн	2016	201,9	143,9	71,3
		2015	243,9	119,5	49,0
		2014	95,6	113,4	118,6
		2013	110,3	59,0	53,5
		2012	108,7	96,9	89,1
	Разом за розділом 4.1		760,4	532,7	70,1
4.2	у т.ч. рубки, м ³	2016	4 811	4 266	88,7
		2015	9 370	10 017	106,9
		2014	8 321	6 632	79,7
		2013	6 533	3 671	56,2
		2012	6 776	2 858	42,2
	Разом за розділом 4.2		35 811	27 444	76,6

Розділи	Назва розділів	Рік	Заходи		Відс. виконання факту до плану
			план	факт	
5	Заходи щодо збереження та відтворення фауни, тис. грн	2016	13,5	13,8	102,2
		2015	14,5	11,7	80,7
		2014	14,6	9,9	67,8
		2013	15,8	14,5	91,8
		2012	21,2	12,5	59,0
Разом за розділом 5			79,6	62,4	78,4
6	Протипожежні, захисні та заходи щодо охорони території, тис. грн	2016	144,9	168,5	116,3
		2015	71,2	85,8	120,5
		2014	83,3	71,5	85,8
		2013	87,9	106,5	121,2
		2012	177,4	78,0	44,0
Разом за розділом 6			564,7	510,3	90,4
7	Рекреаційні заходи, тис. грн	2016	61,5	42,6	69,3
		2015	12,4	14,9	120,2
		2014	31,9	22,4	70,2
		2013	49,9	35,0	70,1
		2012	145,0	49,4	34,1
Разом за розділом 7			300,7	164,3	54,6
8	Загальногосподарські заходи, тис. грн	2016	4 347,7	4 383,2	100,8
		2015	5 322,7	4 749,5	89,2
		2014	4 022,9	3 890,0	96,7
		2013	4 232,3	4 039,8	95,5
		2012	4 178,6	4 106,4	98,3
Разом за розділом 8			22 104,2	21 168,9	95,8
8.1	у т.ч. оплата праці з нарахуваннями на зарплату штатних працівників, тис. грн	2016	3 846,5	3 868,7	100,6
		2015	3 867,7	3 863,5	99,9
		2014	3 592,8	3 606,9	100,4
		2013	3 750,2	3 726,4	99,4
		2012	3 813,6	3 805,7	99,8
Разом за розділом 8.1			18 870,8	18 871,2	100,0
Разом, тис. грн		2016	4 945,2	4 878,4	98,6
		2015	5 770,1	5 081,6	88,1
		2014	4 358,0	4 185,1	96,0
		2013	4 726,4	4 490,2	95,0
		2012	4 714,6	4 422,9	93,8
Всього, тис. грн			24 514,3	23 058,2	94,1

Інформація
про виконання станом на 01.01.2017 Рамкового плану роботи
міжнародного біосферного заповідника "Східні Карпати"
суб'єктами України, що входять до його складу

Завдання Рамкового плану	Стан реалізації	
	Ужанський НПП	РЛП "Надсянський"
Ціль А "Захист біорізноманіття та культурних цінностей"		
A1. Огляд і оновлення захисного зонування для вдосконалення системи.	Не розпочато	Розпочато, розробляється проект організації території
A2. Спільна перевірка і оновлення екосистем на торфовищах і впровадження методів їх захисту в ТБР "Східні Карпати". Підготовка пропозиції з включення цих об'єктів особливого екологічного значення до Рамсарської конвенції.	Не розпочато Розпочато	Не розпочато Розпочато
A3. Польською стороною розпочалась робота з включення польських лісів ТБР "Східні Карпати" до номінації "Праліси Карпат і давні букові ліси Німеччини" ЮНЕСКО, а отже, посилено охорону природних екосистем. Моніторинг лісів пралісового типу.	Не стосується Ужанського НПП	Не розпочато
A4. Участь у європейському проекті реінтродукції зубра в ТБР "Східні Карпати".	Не розпочато	Не стосується РЛП "Надсянський"
A5. Створення національного природного парку "Бойківщина" в Україні, що дасть можливість розширити площу ТБР "Східні Карпати". Цей парк буде створений шляхом об'єднання кількох природно-заповідних територій, включаючи Надсянський регіональний ландшафтний парк.	Не стосується Ужанського НПП	Не розпочато
Ціль В "Покращення моделі управління та сталого розвитку"		
B1. Збір матеріалів для підготовки проектів у галузі охорони культурної спадщини в ТБР "Східні Карпати". Сприяння включенню всіх цінних культурних об'єктів ТБР "Східні Карпати" до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (серед інших Дерев'яна церква у с. Руський Потік).	Розпочато	Розпочато

Завдання Рамкового плану	Стан реалізації	
	Ужанський НПП	РЛП "Надсянський"
В2. Розвиток програми із розведення гуцульського коня в ТБР "Східні Карпати" (розводити корінну для БР породи) на основі генетичних ресурсів селекційної ферми з розведення гуцульського коня в н.п. Волосате (Wolosate). Популяризація кінного туризму.	Не стосується Ужанського НПП.	Не розпочато
В3. Розширення програми "Парк зоряного неба" в Надсянському регіональному ландшафтному парку та Ужанському національному природному парку.	Розпочато	Не розпочато
В4. Розвиток екологічних освітніх програм, заснованих на мережі притулків і навчальних закладів, що перебувають у власності організаційних підрозділів ТБР "Східні Карпати".	Розпочато. Витрати 131,6 тис. грн на виготовлення путівників, буклетів, плакатів, флаєрів	Розпочато
В5. Організація семінарів для місцевих громад та інших соціальних груп у галузі охорони навколишнього середовища та сталого розвитку.	Розпочато. Організовано дві конференції та два семінари	Не розпочато
В6. Створення спеціалізованих підрозділів, що будуть забезпечувати безпеку туристів у горах на території ТБР "Східні Карпати", де таких підрозділів немає (гірничорятувальної команди).	Не розпочато	Не розпочато
В7. Підтримка заходів, спрямованих на сприяння розвитку регіональної культури в ТБР "Східні Карпати".	Розпочато. Щороку Ужанський НПП брав участь у етнофестивалі "Лемківська ватра"	Розпочато. Стадія підписання угод про співпрацю
В8. Створення спільного логотипу (розроблений Координаційною радою) ТБР "Східні Карпати" для реклами.	Не розпочато	Не розпочато
В9. Тренінг "Організація кінного туризму в ТБР "Східні Карпати".	Не розпочато	Не розпочато
В10. Участь усіх представників ТБР "Східні Карпати" в Кінній Ярмарці (Horse Fair) в Lutowiska і ярмарці "Агробещади" ("Agrobieszczady") в Леско.	Участь не брав	Участь не брав
В11. Спільний семінар щодо аналізу розвитку туризму в МБР "Східні Карпати" і оцінка потенціалу для сталого розвитку туризму.	Розпочато. У 2015 році організовано семінар	Участь не брав
В12. Поліпшення мережі пішохідних,	Розпочато	Розпочато

Завдання Рамкового плану	Стан реалізації	
	Ужанський НПП	РЛП "Надсянський"
кінних і гірськолижних трас у ТБР "Східні Карпати".	Витрати 164,3 тис. грн на створення нових і ремонт існуючих маршрутів та стежок	
V13. Створення каталогу адрес на веб-сайті ТБР "Східні Карпати".	Не розпочато	Не розпочато
V14. Навчання з фітотерапії.	Не розпочато	Не розпочато
V15. Сприяння хорошим прикладам архітектури та озеленення.	Розпочато	Не розпочато
Ціль С "Розвиток наукових досліджень, моніторингу та освіти"		
S1. Спільні дослідження та захист рідкісних і зникаючих видів рослин і їх популяцій.	Не розпочато	Не розпочато
S2. Інвентаризації хижих птахів та їх гнізд у ТБР "Східні Карпати" (з використанням єдиної методології).	Не розпочато	Не розпочато
S3. Спільне дослідження великих хижаків і копитних, щоб визначити транскордонні міграційні коридори.	Не розпочато	Розпочато
S4. Продовження наукової співпраці: - організація регулярних міжнародних конференцій ТБР "Східні Карпати"; - видання "Літопис Бещад" та інших публікацій.	Розпочато	Розпочато
S5. Створення спільного веб-сайта ТБР "Східні Карпати".	Не розпочато	Не розпочато
S6. Створення та презентація фотовиставок, аудіовізуальних презентацій (діапорам) і фільмів про ТБР "Східні Карпати".	Розпочато	Розпочато
S7. Створення логотипа ТБР "Східні Карпати".	Не розпочато	Не розпочато
S8. Проведення спільного польсько-словацько-українського семінару з розроблення та використання екологоосвітніх стежок.	Не розпочато	Не розпочато
S9. Спільні дослідження з демографічних, соціальних та економічних питань.	Не розпочато	Не розпочато